



Vključevanje ključnih kompetenc

Učenje učenja

Poročilo, pripravljeno v okviru projekta »Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest 2022–2026«

Maj 2026

Vključevanje ključnih kompetenc – Učenje učenja

Poročilo o opravljeni aktivnosti Vključevanje ključnih kompetenc – Učenje učenja.

Interno gradivo.

PRI PRIPRAVI POROČILA SO SODELOVALI:

Avtorji:

Jelka Čop, Ines Gergorić, Maja Krajnc, Tanja Leskovar, Uroš Ocepek, Petra Založnik

Urednica:

Lea Avguštin

Jezikovni pregled:

Amidas, d.o.o.

Center RS za poklicno izobraževanje

Ljubljana, maj 2026

Projekt sofinancirata Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije in Evropska unija – NextGenerationEU. Projekt se izvaja skladno z načrtom v okviru razvojnega področja »Pametna, trajnostna in vključujoča rast«, komponente Krepitev kompetenc, zlasti digitalnih in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici in zeleni prehod (C3 K5), ukrepov: reforma C. Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest in investicija G. Krepitev sodelovanja med izobraževalnim sistemom in trgom dela: projekt Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest.

Kazalo

O projektu	4
1 Uvod.....	5
2 Razvijanje kompetence Učenje učenja v povezavi s poklicnimi kompetencami...	6
2.1 Predlogi za vključevanje ključne kompetence v izvedbeni kurikulum	6
2.2 Primer nadgradnje učne priprave s ključno kompetenco Učenje učenja	9
3 Primeri metod za Učenje učenja	12
3.1 Prvine učenja (Pet K-jev in en Z).....	12
3.2 Izbrane metode, tehnike in orodja za razvoj kompetence Učenje učenja	13
3.3 Druge metode.....	14
4 Viri in literatura	17

O projektu

Projekt »Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest 2022–2026« je financiran v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (NOO), ki je nacionalni program reform in naložb, s katerimi se blažijo gospodarske in socialne posledice pandemije covida-19 v Sloveniji. Namen načrtovanih ukrepov NOO je do leta 2026 podpreti dolgoročno trajnostno rast ter obravnavati izzive zelenega in digitalnega prehoda.

Temeljni cilj projekta je modernizirati poklicno in strokovno izobraževanje na način, ki bo omogočal krepitev kompetenc za digitalni in zeleni prehod, večjo prilagodljivost, odpornost in odzivnost PSI na potrebe trga dela, okolja in posledično izboljšanje njegove relevantnosti za gospodarsko okrevanje, zvišanje produktivnosti ter uravnotežen družbeni, okoljski in gospodarski razvoj.

V okviru projekta se izvajajo naslednje aktivnosti:

- aktivnost 1: kompetence in kvalifikacije za digitalni in zeleni prehod,
- aktivnost 2: kakovost načrtovanja in izvedbe programov srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja na ravni izvajalcev,
- aktivnost 3: nadaljnji razvoj vajeništva in povezava šol s podjetji,
- aktivnost 4: digitalno podprta učna mesta na področju zdravstva in socialnega varstva ter predšolske vzgoje,
- aktivnost 5: prenova višješolskih študijskih programov (za zeleni in digitalni prehod) in
- aktivnost 6: izvedba dogodkov za povečanje atraktivnosti in kakovosti PSI.

Dokument se nanaša na aktivnost 2 ter znotraj nje na usposabljanje strokovnih in vodstvenih delavcev, osredotoča pa se na ključno kompetenco Učenje učenja.

1 Uvod

V času, ko se svet spreminja hitreje kot kdaj koli prej, je sposobnost nenehnega učenja postala ena najpomembnejših veščin za uspešno življenje in delo. Med ključnimi kompetencami, ki jih razvijamo v izobraževalnih programih, ima kompetenca Učenje učenja posebno mesto. Gre za sposobnost posameznika, da samostojno pridobiva, obdeluje in uporablja znanje ter se učinkovito uči skozi vse življenje.

Zakaj je to pomembno? Ker se poklici spreminjajo, tehnologije napredujejo, in tisto, kar danes vemo, morda jutri ne bo več dovolj. Kompetenca Učenje učenja omogoča dijakom, da postanejo proaktivni, samostojni in odgovorni za svoje znanje. Pomaga jim razvijati kritično mišljenje, reševati probleme in se prilagajati novim situacijam – veščine, ki so nepogrešljive v sodobnem delovnem okolju.

Vključevanje te kompetence v srednje poklicno in strokovno izobraževanje ni le dodatek, temveč nuja. Omogoča dijakom, da razvijajo strategije učenja, kot so postavljanje ciljev, načrtovanje, samoevalvacija in refleksija. S tem postajajo bolj učinkoviti učenci, ki znajo prepoznati lastne potrebe po znanju in si ga tudi pridobiti. Poleg tega kompetenca Učenje učenja spodbuja sodelovalno učenje, pri katerem dijaki skupaj rešujejo naloge, si izmenjujejo znanje in se učijo drug od drugega. To krepi njihove socialne veščine, empatijo in sposobnost dela v skupini – lastnosti, ki so ključne v vsakem poklicu.

Učitelji imajo pri tem ključno vlogo. S podporo, usmerjanjem in ustvarjanjem spodbudnega učnega okolja pomagajo dijakom razvijati to kompetenco. S tem ne le prenašajo znanje, temveč oblikujejo učence, ki bodo znali samostojno iskati in uporabljati informacije, se prilagajati spremembam in prevzemati odgovornost za svoje učenje.

Vključevanje kompetence Učenje učenja v vse elemente izobraževalnih programov pomeni vlaganje v prihodnost – v posameznike, ki bodo sposobni soočiti se z izzivi sodobnega sveta, prispevati k razvoju družbe ter živeti polno in izpolnjujoče življenje. Neizpodbitno dejstvo torej je, da moramo skupaj graditi izobraževalno okolje, v katerem bo učenje učenja temelj našega delovanja.

2 Razvijanje kompetence Učenje učenja v povezavi s poklicnimi kompetencami

V poklicnem in strokovnem izobraževanju kompetenca Učenje učenja ni ločena od razvoja poklicnih kompetenc, temveč predstavlja enega od ključnih pogojev za njihovo poglobljeno, trajno in prenosljivo usvajanje. Dijakom omogoča, da postopoma razvijajo zmožnost načrtovanja, spremljanja in vrednotenja lastnega učenja ter da znanje, spretnosti in izkušnje zavestno povezujejo z zahtevami poklicnega področja, v katerem se izobražujejo.

2.1 Predlogi za vključevanje ključne kompetence v izvedbeni kurikulum

Sistematično vključevanje kompetence Učenje učenja v vse elemente izvedbenega kurikuluma – od splošnih ciljev, prek katalogov znanj, do praktičnega usposabljanja – omogoča, da se ta kompetenca ne razvija le občasno ali posredno, temveč ciljno, načrtno in merljivo. Tako dijaki pridobijo orodja za samostojno rast in prilagodljivost v svetu, ki se neprestano spreminja. Kompetenca Učenje učenja naj ne bo omejena le na posamezne učne ure, ampak naj postane del kulture šole, ki spodbuja zavedanje, odgovornost, refleksijo in nenehno osebno rast.

1. Vključevanje v cilje programa:

- opredelitev kompetence Učenje učenja kot horizontalnega cilja programa – kompetenca naj bo jasno zapisana kot ena od ključnih splošnih kompetenc, ki jo mora dijak razviti med izobraževanjem,
- ciljno usmerjeno razvijanje samostojnosti pri učenju – v cilje vključiti namero, da dijaki razvijejo sposobnost načrtovanja, spremljanja in vrednotenja lastnega učenja,
- poudarek na vseživljenjski učenju – cilji naj izražajo pripravljenost dijakov za nadaljnje učenje po končanem šolanju, na delovnem mestu in v osebnem življenju.

2. Vključevanje v kataloge znanj in izpitne kataloge programskih enot:

- dodajanje učnih izidov, povezanih z učenjem učenja – v posameznih katalogih znanj naj bodo vključeni izidi, kot so:
 - »Dijak zna samostojno načrtovati svoj učni proces«,
 - »Dijak prepozna učinkovite učne strategije in jih uporablja«,
 - »Dijak zna kritično ovrednotiti svoj napredek in po potrebi prilagajati učne metode«,
- razvijanje metakognitivnih spretnosti – katalogi naj vključujejo vsebine, s katerimi dijaki razvijajo razumevanje, kako se učijo, ne le kaj se učijo,
- uvajanje dejavnosti in nalog, ki preverjajo proces učenja – v izpitnih katalogih naj bodo tudi dejavnosti, pri katerih se spremlja tudi sposobnost razvijanja samorefleksije, organizacije dela in reševanja učnih izzivov.

3. Vključevanje v pouk:

- spodbujanje učencev k razmisleku o lastnem učnem procesu (prepoznavanju učinkovitih strategij in prepoznavanju področij za izboljšave za posamezni predmet ali modul),
- predstavitev in vpeljava uporabe digitalnih tehnologij, kot so aplikacije za beleženje napredka, spletni viri in interaktivne platforme, ki podpirajo samostojno učenje,
- spodbujanje samostojnega iskanja informacij – namesto podajanja vseh odgovorov spodbujamo dijake k raziskovanju in reševanju problemov,
- uvajanje metakognitivnih vprašanj pri poučevanju in učenju: »Kaj že vem o tej temi?«, »Kaj mi je bilo težko razumeti?«, »Kaj bi naredil drugače?«,
- uvajanje postopnega prehoda od učiteljeve k učenčevi odgovornosti – od vodenih nalog k bolj odprtim, projektno zasnovanim nalogam,
- prilagajanje in uporaba raznolikih oblik in metod poučevanja glede na potrebe, interese in učne stile učencev,
- sodelovanje učencev pri projektih, kjer načrtujejo, izvajajo in vrednotijo svoje delo, kar spodbuja aktivno učenje in razvoj metakognitivnih veščin,
- redno spremljanje napredka učencev s konstruktivnimi povratnimi informacijami, ki usmerjajo nadaljnje učenje; učitelj vodi dijake, da si postavljajo realne cilje in spremljajo njihovo uresničevanje,
- organizacija strokovnih izobraževanj za učitelje, na katerih pridobijo

znanja in veščine za učinkovito spodbujanje učenja učenja pri učencih.

4. Vključevanje v praktično izobraževanje:

- spremljanje lastnega napredka pri delu – dijaki naj vodijo učne dnevnike oz. refleksijske zapise o praktičnem usposabljanju, kjer analizirajo, kaj so se naučili, katere metode so uporabili, kaj bi izboljšali ipd.,
- načrtovanje učenja na delovnem mestu – v sodelovanju z mentorjem dijaki postavijo cilje in načrt za učenje določenih veščin med praktičnim delom,
- vključevanje refleksije v evalvacijo praktičnega usposabljanja – evalvacija naj ne vključuje le preverjanja znanj in spretnosti, temveč tudi dijakovo zmožnost spremljanja lastnega učnega procesa,
- usposabljanje mentorjev za spodbujanje učenja učenja – delodajalce oz. mentorje na delovnem mestu je smiselno ozavestiti o pomenu kompetence, da bodo dijake vodili tudi k razmisleku o načinu učenja in napredku.

5. Vključevanje v druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela:

- delavnice o učnih strategijah in organizaciji časa – dijaki se učijo praktičnih tehnik, kot so priprava na izpite, beleženje, samopreverjanje,
- učenje s pomočjo vrstnikov (»peer tutoring«) – starejši dijaki lahko pomagajo mlajšim pri učenju, s čimer razvijajo tudi lastne učne veščine,
- vsebinske razredne ure – teme, povezane z učenjem učenja, kot so: »Kako se učim?«, »Kako prepoznati svoj stil učenja?«, »Kako si zastaviti cilje?«; učitelj lahko vodi razprave o frustracijah in neuspehih pri učenju, kar krepi zavedanje in iskanje učinkovitih pristopov,
- svetovalna služba lahko ponuja svetovanja dijakom z učnimi težavami, izpelje delavnice o učenju učenja v razredih,
- vzpostavitev učnih kotičkov – dijaki lahko tam vadijo različne učne metode,
- vključevanje dijakov v organizacijo projektnih dni – dijaki morajo načrtovati, sodelovati in vrednotiti svoje delo (npr. dnevi poklicev, podjetništva).

2.2 Primer nadgradnje učne priprave s ključno kompetenco Učenje učenja

V nadaljevanju navajamo primer učne priprave za kompetenco Učenje učenja. Z modro barvo označeno besedilo spodaj je nadgradnja osnovne učne priprave v skladu s Konceptom vključevanja ključnih kompetenc v izobraževalne programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Šola: Datum: ... Predmet: Razvoj in učenje predšolskega otroka Oddelek: ... Program: PREDŠOLSKA VZGOJA Učitelj: Učna tema: TELESNI RAZVOJ Učna enota: Telesni razvoj	
CILJI UČNE URE: Opišejo razvojne spremembe na področju (1) telesne rasti, (2) telesne teže, (3) zob, (4) razvoja hrbtenice, (5) možganov in (6) telesnih razmerij predšolskega otroka.	
NOVI POJMI: mlečni in stalni zobje, telesna razmerja	
UČNE OBLIKE: skupinska, individualna	
UČNA SREDSTVA: predstavitev PowerPoint, YouTube	
UČNA SREDSTVA: predstavitev PowerPoint, YouTube	
DIDAKTIČNA STRUKTURA URE	
ETAPE ALI FAZE	
učitelj	učenci
1. UVODNA MOTIVACIJA Dijakom predstavim videoposnetek* in jih povabim, da poročajo o spremembah, ki so jih opazili med različno starimi posamezniki. Zastavim jim vprašanje: »Zakaj bi bilo pomembno poznati dejstva o človekovem telesnem razvoju – za vas osebno in za poklic pomočnika/-ice vzgojitelja/-ice?«. Dijake spodbudim, da se posvetujejo v paru in poročajo o svojih ugotovitvah.	Si ogledajo videoposnetek in poročajo o svojih vtisih. Razmislijo o vprašanju, se posvetujejo v paru in poročajo. ¹

Nato dijake spodbudim, da si postavijo 1–3 cilje za to učno uro in si jih zapišejo v zvezek. 2. DOSEGANJE UČNIH CILJEV S pomočjo predstavitve PowerPoint predstavim informacije o telesnem razvoju na področju: • telesne rasti, • telesne teže, • razvoja hrbtenice, • razvoja zob, • razvoja možganov, • razvoja telesnih razmerij. Informacije ponazarjam s slikovnim in grafičnim gradivom, spodbujam aktivno sodelovanje dijakov, tako da zastavljam vprašanja: • »Kaj že veste o tem?«, • »Kje ste pridobili informacije? Je vaš vir strokoven, zanesljiv?« • »Zakaj je za vaše poklicno področje pomembno, da poznate te informacije?« 3. UTRJEVANJE Dijakom predstavim PowerPoint, na katerem je napisanih več napačnih trditev. Dijake povabim, da poiščejo napačne trditve in jih popravijo s pravilnimi informacijami. Dijake spodbudim, da presodijo, ali so dosegli svoje učne cilje, ki so si jih zastavili na začetku ure, in ocenijo, kaj jih je podprlo oz. oviralo pri doseganju teh ciljev.	Premislijo, zapišejo učne cilje v zvezek. ² Zapisujejo pomembne informacije, presojajo in sklepajo, aktivno sodelujejo pri usvajanju snovi ter³: • poročajo o predznanju o posameznem področju telesnega razvoja, • primerjajo teoretične informacije s svojimi izkušnjami, • kritično presojajo pomen usvojenih informacij. Dijaki prepoznavajo napake v trditvah in o njih poročajo. Napake popravijo s pravilnimi informacijami. Ponovno pregledajo zastavljene učne cilje in ovrednotijo svoj učni proces. ⁴
Literatura/viri:	

Avguštin, L., & Čop, J. (2024). *Koncept vključevanja ključnih kompetenc v izobraževalne programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja*. Center RS za poklicno izobraževanje.

Nemec, B., Krajnc, M. (2011). *Razvoj in učenje predšolskega otroka, učbenik za modul Razvoj in učenje predšolskega otroka v programu Predšolska vzgoja*. Ljubljana.

*https://www.youtube.com/watch?v=u_rztqMeQPU

Opombe: Z modro barvo označeno besedilo je nadgradnja osnovne učne priprave v skladu s Konceptom vključevanja ključnih kompetenc v izobraževalne programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja.

3 Primeri metod za Učenje učenja

V tem poglavju so predstavljeni izbrani primeri metod za razvoj kompetence Učenje učenja, ki dijake podpirajo pri razvijanju zmožnosti načrtovanja, spremljanja, usmerjanja in vrednotenja lastnega učnega procesa. Metode so zasnovane tako, da jih je mogoče smiselno vključevati v pouk ter povezovati z razvijanjem strokovnega znanja, poklicnih spretnosti in odgovornega odnosa do lastnega napredka.

3.1 Prvine učenja (Pet K-jev in en Z)

Najpomembneje je, **KAKO**, kajti od tega, **KAKO** se učimo, je odvisno, koliko naučenega bomo ohranili po končanem šolanju oziroma po formalnem zaključku učenja. Kako reševati probleme, kako razviti novo razumevanje, kako izboljšati prejšnje najboljše – to je tisto, kar loči uspešnega učenca od neuspešnega.

KDAJ je najpomembneje zato, ker sta naš um in telo pripravljena in dovzetna za učenje ob različnem času podnevi ali ponoči. Obstajajo ključni trenutki, ključni dogodki v življenju, ko se je nujno treba učiti. Če jih razumemo in znamo uglasiti s svojim ritmom, bomo zelo povečali sposobnost pomnjenja, znanje in spretnosti pa bodo postali navada.

KDO je najpomembneje, ker smo družabna bitja in zato se vse učenje odvija v odnosih. S kom se učimo, kdo nam pomaga spodbuditi motivacijo, razvija mnogotere inteligentnosti, izziva in spodbuja razmišljanje in vedenje.

KJE je najpomembneje, ker se učenje dogaja v okolju. Čeprav se nanaša predvsem na spretnosti, na primer plavanje, kolesarjenje, risanje, igranje v glasbeni skupini, je tudi znanje zelo občutljivo na prostor. Pomembno je, ali se učimo doma, v šoli, v gledališču, na trdi klopi, v udobnem naslanjaču, v postelji, v kadi, na računalniku, s telefonom.

ZAKAJ je najpomembneje, kajti učenje je nesmiselno, če se ne vprašamo, zakaj. Učenje mora biti uporabno. Mi bo učenje pomagalo bolje živeti, razviti spretnosti, dobiti službo, izboljšati osebno, družabno in družinsko življenje? Spraševati se, zakaj, nam pomaga ločiti pomembno od nepomembnega, dolgoročno od kratkoročnega ter odgovoriti na vprašanje, ali bo iztržek večji od vložene energije.

3.2 Izbrane metode, tehnike in orodja za razvoj kompetence Učenje učenja

1. Motivacijska dimenzija (s socialnim kontekstom)

Cilj	Oblikovanje učnega profila, razvijanje samoregulacije, razumevanje vseživljenjskega učenja.
Metode/tehnike	• Kratek vprašalnik za učni stil (5–10 min) – učenci ugotovijo, kako se najbolje učijo. • Učni načrti na lističih (15 min) – učenci si sami oblikujejo osebni učni cilj za uro/tedenski cikel. • Dnevniki notranje motivacije (kratko: 5 min refleksije na koncu ure; dolgo: tedensko beleženje). • Pogovori o neuspehu in učenju (»Kaj sem danes poskusil in se iz tega naučil?«) – hitro v parih (5 min). • Igra »Pot do uspeha« – učenci oblikujejo poti, ki vključujejo ovire, padce in uspehe (30–45 min).
Orodja	Kartice za učne stile Učni dnevnik (zvezek, digitalna oblika) Motivacijska misel tedna

2. Kognitivna dimenzija

Cilj	Kritično vrednotenje, samostojno reševanje problemov, razvijanje kreativnosti.
Metode/tehnike	• Analiza virov – učenci primerjajo različne vire informacij (novice, članke) in ocenjujejo njihovo verodostojnost (20–30 min). • Kritična vprašanja po učni vsebini – po predavanju zastavi vprašanja tipa: »Kaj bi bilo, če...?«, »Zakaj to velja?« (10 min). • Projektne naloge z odprtim koncem – učenci iščejo lastne poti do rešitve (1–2 uri, lahko daljše). • Brainstorming z omejitvami (10–15 min) – učenci morajo ustvariti čim več idej pod določenimi omejitvami. • Debate v razredu – učenci zastopajo različna stališča, tudi tista, s katerimi se osebno ne strinjajo (30–45 min).
Orodja	Vprašanja »Kaj, zakaj, kako« Metoda »SCAMPER« za spodbujanje kreativnosti Infografike za oceno virov

3. Metakognitivna dimenzija

Cilj	Vodenje učenja, samoevalvacija, uporaba različnih virov.
Metode/tehnike	• Samoreflektivna vprašanja po nalogi (»Kaj mi je šlo dobro?«, »Kaj lahko izboljšam?«) – 5 min. • Učni načrtovalec za uro/teden – učenci pred začetkom napišejo, kaj bodo naredili, po koncu reflektirajo. • Portfolijo učenja – učenci zbirajo dokaze o svojem učenju (daljši proces, skozi semester). • Reflektivne diskusije v parih – učenci v parih analizirajo, kako so se učili in kako bi se lahko drugače (10–15 min). • Učenje z izmenjavo vlog – učenci postanejo »učitelji« za določen del snovi (priprava 15–30 min, predstavitev 5 min).
Orodja	Predloge za reflektivno pisanje Samoevalvacijski listi Digitalni portfoliji (npr. Padlet, Google Sites)

3.3 Druge metode

Metoda	Think/Pair/Share
Opis	Enostavna in učinkovita metoda sodelovalnega učenja, ki spodbuja refleksijo, izmenjavo idej in aktivno vključevanje vseh učencev.
Potek	• Think (Razmisli): Učitelj postavi vprašanje ali izziv. Vsak učenec nekaj minut (običajno 1–2 minuti) samostojno razmišlja in si po želji zapiše svoje ideje. • Pair (Pogovori se v paru): Nato se učenci združijo v pare in drug z drugim delijo svoje razmišljanje (približno 2–3 minute). S tem vadijo izražanje idej in poslušanje. • Share (Deli z razredom): Na koncu učitelj izbere nekaj parov ali prostovoljcev, da svoja spoznanja in rešitve predstavijo celotnemu razredu.
Uporaba	• Aktivira vse učence – tudi tiste, ki se sicer težje vključijo v razpravo. • Razvija kritično mišljenje, refleksijo in komunikacijske veščine. • Omogoča varno okolje za izražanje idej pred deljenjem z večjo skupino.
Metoda	Sociogram
Opis	Sociogram je vizualna metoda, ki prikazuje medosebne odnose in socialno dinamiko v skupini. Uporablja se za raziskovanje, kdo s kom sodeluje, kdo je povezan in kdo je morda izoliran v razredu ali skupini.

Modernizacija poklicnega izobraževanja
Vključevanje ključnih kompetenc – Učenje učenja

Potek	- Postavi vprašanje: Učitelj postavi ciljno vprašanje, na primer: »S kom bi najraje sodeloval pri projektu?«, »Kdo ti najpogosteje pomaga pri učenju?« - Zbiraš odgovore: Vsak učenec anonimno ali odprto označi 1–3 osebe iz razreda, povezano z vprašanjem. - Narišeš sociogram: Na list ali tablo narišeš krogce (za učence) in črte med njimi glede na izbire. Povezave lahko označuješ z različnimi vrstami črt (npr. debelejša črta = več izbir).
Uporaba	- Hitro zaznaš skupinske dinamike (vodje, povezovalce, osamljene učence). - Omogoča ciljno podporo pri sodelovalnem učenju in skupinskem delu. - Krepi socialno kohezijo in pomaga pri načrtnem oblikovanju skupin za učenje. - Aktivira kritično presojanje trenutnega stanja. - Pomaga usmerjati energijo v strateške in smiselne izboljšave. - Spodbuja gradnjo skupne odgovornosti za doseganje ciljev.
Metoda	Ustavi – začni – nadaljui
Opis	To je strukturirano orodje za načrtovanje sprememb, kjer udeleženci reflektirajo, kaj naj prenehajo početi, kaj začnejo uvajati in kaj naj nadaljujejo kot dobre prakse.
Potek	- Kako poteka? - Razdelitev matrike: Udeleženci dobijo ali skupaj pripravijo tri stolpce: - Ustavi: česa naj se odpovemo? - Začni: kaj novega naj uvedemo? - Nadaljui: kaj že delamo dobro in naj ohranimo? - Delo v skupinah: Skupine zapisujejo primere v vsako kategorijo na plakate ali digitalno tablo. - Predstavitev in sinteza: Vsaka skupina predstavi svoje ugotovitve; skupaj oblikujete konkretne prednostne naloge za nadaljnje delo.
Uporaba	- Ponuja pregledno in hitro strukturo za načrtovanje sprememb. - Omogoča ciljno refleksijo in pozitivno usmerjeno razmišljanje. - Krepi prevzemanje odgovornosti za izboljšave.
Metoda	Scamper
Opis	Je ustvarjalna tehnika razmišljanja, ki spodbuja inovativno mišljenje in reševanje problemov z namenom izboljšanja obstoječih idej, procesov, izdelkov ali pristopov. Temelji na sistematičnem postavljanju vprašanj, ki izzovejo nove perspektive. SCAMPER je akronim sedmih strategij ustvarjalnega mišljenja: S – Substitute (Zamenjaj): Kaj lahko zamenjamo? Kdo, kaj, kje, kdaj, kako? Primer: Kaj če bi zamenjali vlogo učitelja z vrstniškim učenjem? C – Combine (Združi) : Kaj lahko združimo za večjo učinkovitost ali nov pristop?

	Primer: Lahko združimo refleksijo in vrednotenje v eni aktivnosti? • A – Adapt (Prilagodi): Kaj lahko prilagodimo, da ustreza novim razmeram ali ciljem? Primer: Kako prilagoditi učne tehnike za dijake s posebnimi potrebami? • M – Modify/Magnify (Spremeni/povečaj): Kaj lahko izboljšamo, razširimo, naredimo bolj intenzivno? Primer: Kako lahko učni dnevniki postanejo vizualno bolj zanimivi? • P – Put to another use (Uporabi drugače): Kako lahko nekaj uporabimo na nov način ali v novem kontekstu? Primer: Lahko učne cilje oblikujejo dijaki sami in jih uporabimo pri samoocenjevanju? • E – Eliminate (Odstrani): Kaj je nepotrebno? Kaj lahko odstranimo, da bo proces bolj učinkovit? Primer: Lahko odstranimo frontalno razlago in jo nadomestimo z raziskovanjem? • R – Rearrange/Reverse (Preuredi/obrni): Kaj če spremenimo vrstni red ali pogledamo problem z drugega zornega kota? Primer: Kaj če dijaki najprej postavijo vprašanja, nato iščejo odgovore?
Namen	• Spodbuja kritično in divergentno mišljenje. • Uporabna pri razvoju učnih aktivnosti, reševanju izzivov, oblikovanju projektov. • Pomaga pri refleksiji in prenovi učne prakse.
Uporaba	• Učitelji želijo prenoviti obstoječo učno uro refleksije. S pomočjo metode SCAMPER: • Zamenjajo reflektivna vprašanja z vizualnimi simboli. • Združijo refleksijo z vrstniškim pogovorom. • Prilagodijo uro za heterogene skupine. • Preuredijo zaporedje: refleksija postane izhodišče, ne zaključek.

4 Viri in literatura

- Alter, A. (2017). *Irresistible: The rise of addictive technology and the business of keeping us hooked*. Penguin Press.
- Biggs, J., Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university* (4th ed.). Open University Press.
- Boekaerts, M., Pintrich, P. R., & Zeidner, M. (Eds.). (2000). *Handbook of self-regulation*. Academic Press.
- Cedefop. (2016). *Developing apprentices' key competences: From policy to practice in European vocational education and training* (Cedefop Research Paper No 55). Publications Office of the European Union. <http://dx.doi.org/10.2801/843197>
- Center RS za poklicno izobraževanje. (2012). *Priporočila za razvoj ključnih kompetenc dijakov v poklicnem in strokovnem izobraževanju*. Ljubljana: CPI. https://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Publikacije/Priporocila_za_razvoj_kljucnih_kompetenc.pdf
- Center RS za poklicno izobraževanje. (2016). *Model kompetenc učiteljev in predavateljev v poklicnem in strokovnem izobraževanju*. Ljubljana: CPI. https://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Publikacije/Model_kompetenc_uciteljev.pdf
- European Commission. (2018). *Council recommendation on key competences for lifelong learning* (2018/C 189/01). Official Journal of the European Union. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0604%2801%29>
- European Commission/EACEA/Eurydice. (2012). *Developing key competences at school in Europe: Challenges and opportunities for policy*. Eurydice Report. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2797/83319>
- Kringelbach, M. L., Berridge, K. C. (2017). The joyful mind. *Scientific American*, 307(2), 40–45. <https://doi.org/10.1038/scientificamerican0812-40>
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. (2018). *Nacionalni okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje*. Ljubljana: MIZŠ.
- OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030: Conceptual learning framework*. OECD. <https://www.oecd.org/education/2030-project/>
- Pintrich, P. R. (2000). The role of goal orientation in self-regulated learning. In M.

- Boekaerts, P. R. Pintrich, & M. Zeidner (Eds.), *Handbook of self-regulation* (pp. 451–502). Academic Press.
- Sala, A., Punie, Y., Garkov, V., Cabrera Giraldez, M. (2020). *LifeComp: The European framework for personal, social and learning to learn key competence*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/302967>
- Sapolsky, R. M. (2017). *Behave: The biology of humans at our best and worst*. Penguin Press.
- Schunk, D. H., & Zimmerman, B. J. (Eds.). (2012). *Self-regulated learning: Theories, measures, and outcomes*. Springer.
- Twenge, J. M. (2017). *iGen: Why today's super-connected kids are growing up less rebellious, more tolerant, less happy – and completely unprepared for adulthood*. Atria Books.
- Wise, R. A. (2004). Dopamine, learning and motivation. *Nature Reviews Neuroscience*, 5(6), 483–494. <https://doi.org/10.1038/nrn1406>
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64–70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2

